

Het leven vieren

Het leven vieren in een Dushihuis: 'Even zag ik iets in de ogen van de jongen. Hij mocht leunen en deed dat ook'

39

Dushi betekent in het Papiaments 'schatje'. Het warme en omhullende dat in dat woord zit, wil oprichter Alex de Bokx (49) graag meegeven aan alle kinderen die opgevangen worden in de Dushihuizen: een plek voor kinderen en jongeren (van 0 tot 23 jaar) die niet meer bij hun ouders kunnen wonen en bij wie sprake is van een (ernstige) ontwikkelingsstoornis en/of gedragsproblematiek.

Ellen Emonds zocht De Bokx in het eerste Dushihuis in Ellecom op en schreef een portret. Over het eerste pleegkind dat hij in de weekenden opving, tot het alomvattende karakter van de huizen, als reflectie van het leven zelf. Ellen: 'Ik ben geraakt. Door het feit dat kinderen hier voorrang hebben. Door de ervaring dat deze kinderen hier eindelijk echt gezien worden.'

In de lente maakte ik voor het eerst kennis met het Dushihuis. Een plek die ik niet gauw vergeten zal. In een doodgewone straat in het Gelderse Ellecom, tussen doodgewone huizen, staat één huis dat opvalt. Een felgekleurd bord vertelt me dat dit het Dushihuis is en eenmaal achter de poort lijk ik het huis van Pippi Langkous te zijn binnengestapt. Ik kom bijna zintuigen tekort: prachtige kleuren, sfeer en vrolijkheid. Dieren, kinderen, volwassenen. Er branden kaarsjes en er klinkt zachte muziek. Achter het huis staat een oud schoolgebouw dat ook door Dushi in gebruik is. In een grote ruimte vol kleur aan een heel lange tafel drink ik koffie met onder andere Alex de Bokx, initiatiefnemer van het huis. Een grote man met grootse uitstraling. Die eerste ontmoeting laat me niet los en wanneer ik gevraagd word een artikel over deze plek te schrijven, ga ik opnieuw naar dit huis aan de Veluwezoom voor een tweede afspraak met Alex.

Eindelijk echt gezien

Tijdens mijn eerste ontmoeting met Alex doe ik een prachtige ervaring op, tekenend voor wat ik hoor en zie in het Dushihuis. We zitten met vijf volwassenen aan tafel, we spreken met elkaar en de deur van Alex' kantoor is dicht. Ik hoor zacht geklop op de deur en we vallen stil. Er stapt een jongetje van een jaar of elf binnen. Zijn ogen zijn leeg, zijn gezicht is wit. Achter hem staat een gezinsouder en rustig loopt de jongen naar Alex. Die slaat een arm om hem heen en ik zie dat de jongen tegen Alex aanleunt. Met zachte stem vertelt hij dat hij zo meteen naar zijn oma gaat. Alex knikt, wenst hem een fijne middag en zegt dat hij hoopt dat het nu wel lukt met oma. Met een aai over zijn arm laat hij de jongen los en die gaat de kamer weer uit. Even zag ik iets in de ogen van de jongen, toen hij daar leunde tegen Alex. Ik ben geraakt door de eenvoud van zijn boodschap, dat dat genoeg is om een bespreking van vijf volwassenen stil te leggen. Geraakt door het feit dat kinderen hier voorrang hebben. Geraakt door de ervaring dat deze kinderen hier eindelijk echt gezien worden.

Foto's: Helen le Roy

Een vergeten doelgroep

Het Dushihuis is een plek voor kinderen die al veel stadia gepasseerd zijn. Kinderen die soms meer dan zeven ‘gezinnen’ achter de rug hebben, komen uiteindelijk bij Dushi terecht. Kinderen, soms nog maar vier jaar oud, met grote hechtingsproblematiek, geen zelfvertrouwen en ontwikkelings- en/of gedragsstoornissen. Een vergeten doelgroep, noemt Alex hen: ‘Het is ongekend hoe er met deze kinderen gesleept wordt. Soms lijkt het niet meer te lukken bij sommige van hen. Die hebben te veel gezien, te veel gehoord, te veel gevoeld. Gelukkig zien we bij veel kinderen nog wel veerkracht. Die hebben nog genoeg in huis om redelijk te herstellen en om mee te doen met alles wat het leven brengt. Toch blijft het een levenslang probleem, onveilige hechting. In alle fases van het leven is het weer aan de orde. Het is een vergeten doelgroep, er is zo weinig over bekend. Wij willen daar echt een verschil maken met het Dushiconcept.’

Basisvertrouwen

Toen ik Alex vroeg hoe het zo gekomen is, het ontstaan van het Dushiconcept, had ik me niet gerealiseerd dat zijn antwoord zo volledig zou zijn dat ik er zelfs een tweede keer voor terug moest komen. Vertrouwen, lijkt het thema van Alex’ leven te zijn. ‘Ik kies ervoor om te geloven in het goede in mensen. Dan is het leven veel mooier.’ Hij vertelt me over de route die hij afgelegd heeft voor hij in Ellecom terecht kwam. Hoe hij heeft gezworen en altijd weer ergens terecht kwam waar hij inspiratie opdeed, mensen ontmoette en erop durfde te vertrouwen dat het wel goed zou komen. Ook als het niet goed ging. Zó niet goed dat het bedrijf failliet ging dat hij met ziel en zaligheid van de grond af aan had opgebouwd. Ook omdat hij simpelweg niet met wantrouwen wilde leven. ‘Daar doe ik niet aan mee. Ik wantrouw niet, dat brengt me niets en zo wil ik het niet. Natuurlijk vraag ik me wel eens af of ik niet gewoon naïef ben. Maar ik weet heus wat er speelt en hoe din-

gen gaan, ik kies er alleen voor om me niet te laten leiden door angst.’

Alex heeft voor de oprichting van het Dushihuis van alles en nog wat gedaan. Zo was hij op z’n 26e al gastheer bij Le Garage (het restaurant van Joop Braakhekke), maar leidde hij ook zijn eigen evenementenbureau. Nooit eerder deed hij iets met kinderen, laat staan met getraumatiseerde kinderen. Tenminste, niet als werk. In het weekend had hij wel een pleegkind. Omdat hij begreep dat er ruimte nodig is om deze kinderen op te vangen en hij zelf ook die ruimte had. Toen zijn zaak in Amsterdam failliet ging en Alex in de buurt van Ellecom een tijdelijke woonplek vond, ging hij door met de opvang van zijn pleegkind. Maar het werden er meer. Veel meer.

Het bleef namelijk niet onopgemerkt dat kinderen het goed hadden bij Alex. Als ik hem vraag wat hij in de weekenden ondernam met de kinderen, vertelt hij dat hij de kinderen vooral mee liet doen met zijn leven. Zo ging hij wel eens met ze naar een klassiek concert of uit eten, maar deed hij ook hele alledaagse dingen als een flinke boswandeling maken of koffiedrinken bij vrienden. ‘Kinderen kunnen heel goed bij volwassenen aansluiten, daar leren ze van, dat beleven ze op hun eigen manier. Het is juist een rijkdom om de dingen te blijven doen die je al deed, maar nu met een perspectief erbij.’

Door het faillissement van zijn zaak ontstonden er nieuwe mogelijkheden. De weekendopvang van enkele kinderen groeide uit naar structurele opvang van een klein groepje kinderen. Alex kon via een goede vriendin een woning in Ellecom betrekken en woonde daar met zijn pleegkinderen. Hij was dag en nacht bij ze. ‘Het werd me duidelijk dat deze kinderen ernstig geschaad waren in hun basisvertrouwen. Als er überhaupt al sprake van een basisvertrouwen was.’ Het bracht hem ertoe kennis en vooral menskracht te gaan verza-

melen om zo goed mogelijk voor de kinderen te kunnen zorgen. Langzaam maar zeker ontstond zo het Dushiconcept.

Kort geleden – na tien jaar fulltime met de kinderen geleefd te hebben – heeft Alex zich voorzichtig van het huis in Ellecom losgemaakt. Niet omdat hij er genoeg van had, maar juist omdat hij wilde laten zien dat het concept zichzelf draagt en niet enkel afhankelijk is van hem, Alex, zoals veel mensen beweerden. Het is een boeiend proces gebleken.

Het Dushi Concept

Er zijn intussen drie Dushihuizen (in Ellecom, Den Haag en Dordrecht) en daarnaast is er een vervolg gekomen met *Dushi Next Step* en *Dushi Follow up*. De laatste twee initiatieven zijn bedoeld voor oudere kinderen. *Next Step* is een gezinshuis in Arnhem voor pubers, die daar met elkaar en een gezinsouder wonen. Ze worden geholpen bij het leren omgaan met geldzaken, huishouden, verzorging, school en werk. En *Dushi Follow Up* is een begeleidingstraject voor jongeren vanaf 18 jaar, die in Nederland wettelijk gezien als volwassenen geen recht meer hebben op Jeugdzorg. Een programma waarin jongeren,

‘Kinderen kunnen heel goed bij volwassenen aansluiten, daar leren ze van, dat beleven ze op hun eigen manier’

41

die worstelen met zelfstandigheid en de verantwoordelijkheid die daarbij hoort, een plek hebben om zichzelf beter te leren kennen, om te leren omgaan met dat wat op hun pad komt met als doel een zelfstandig bestaan op te bouwen.

In Ellecom – met kinderen van 13 jaar wonen kinderen met de gezinshuisouders. Alle kinderen hebben hun eigen kamer en als ik een rondleiding krijg, zie ik hoe ze hun kamertjes ingericht hebben met mooie knuffels, posters en kleine tierelantijntjes. In de knusse woonkamer hangen foto’s van de kinderen aan de muur. Dat ontroert me omdat ik hier de veiligheid van een gezin in herken. Dat je erbij hoort en gezien wordt. Dat je er werkelijk toe doet. Het huis is sfeervol ingericht, de ruimtes zijn niet gestyled maar absoluut afgestemd op elkaar. Een huis waar geleefd en samengeleefd wordt: een fijne grote keuken, lekkere zithoekjes, speelplekken en een podium in de woonkamer, waar kinderen zich speciaal en belangrijk mogen voelen. En buiten is het een feest met de dieren, de moestuin, de verstopplekjes en de felgekleurde caravan.

Alex vertelt me dat alle kinderen naar het reguliere basisonderwijs gaan. En dat terwijl deze kinderen daar lang niet allemaal

vandaan komen. ‘Ieder kind gaat naar de school waar ze het beste tot zijn recht komt. Dat betekent dat er geen drie kinderen naar dezelfde school gaan. Logistiek niet het meest handig, maar we zien dat het de kinderen goed doet.’ Dat Alex niet voor het meest efficiënt of praktisch gaat maar juist voor verbondenheid en duurzaamheid was me al opgevallen. Dat wordt nog eens bevestigd als hij vertelt hoeveel aandacht ze schenken aan het contact tussen de kinderen en hun biologische ouders, broertjes, zusjes, opa’s en oma’s, bijvoorbeeld door de *ouder-kind-dag*, het samen koken en eten of gezamenlijke uitstapjes. ‘Dat vraagt zorgvuldigheid, veel geduld en tact, maar ook zelfrespect. Het is niet eenvoudig om met de ouders van onze kinderen iets vertrouwd en structureels op te bouwen, maar het is absoluut een streven.’

Het leven zelf

In de Dushihuizen wordt het leven gevierd. Kinderen krijgen de kans om initiatieven en verantwoordelijkheid te nemen vanuit het vertrouwen dat ze het kunnen. Ze mogen het zelf doen, maar hoeven het niet alleen te doen. De gezinsouders staan dag en nacht voor de kinderen klaar en worden intensief gecoacht: alle onderdelen die ingezet worden voor het verhogen van het welbevinden van de kinderen, doorlopen de gezinsouders eerst zelf. Zo zijn ze beter voorbereid om de kinderen te begeleiden in de groepsdynamiek en bijbehorende interactie met elkaar. De kinderen worden aangemoedigd zich bewust te worden van wat hen bezighoudt en te praten over hun gevoelens. De gezinsouders zijn soms zelf nog jong en weinig ervaren. ‘We begeleiden hen intensief,’ vertelt Alex. ‘En ook hier vanuit vertrouwen. We proberen elkaar goed te leren kennen en elkaar vanuit onze waarden te ontmoeten.’

Op allerlei manieren wordt gewerkt aan het herstel van het zelfvertrouwen, het zelfbeeld en zelfrespect van de kinderen. De methode *Basic Trust* (een methode speciaal ontwikkeld

voor het vergroten van basisvertrouwen, red.) wordt ingezet om het basisvertrouwen dat deze kinderen niet opgedaan hebben, de veilige hechting die ze niet gehad hebben, beetje bij beetje te herstellen. Professionele medewerkers begeleiden de gezinsouders hierin. De methodiek van *Art of Living* (educatieve, humanitaire NGO, die zich bezighoudt met stress-management, red.) biedt kinderen kansen en ruimte om initiatieven te nemen, zodat ze kunnen leren. De kinderen gaan naar muziekles, werken intensief met paarden, volgen meditatie sessies, mindfulness en ademhalingstechnieken.

Er is een duidelijke structuur aanwezig die kinderen grip en houvast geeft bij het leren leven. Grenzen zijn bekend en verwachtingen helder. De kinderen bewegen zich daarbinnen volledig naar eigen vermogen. Ook hier het vertrouwen in kinderen, dat ze alles doen wat ze kunnen. De kinderen eten zoveel mogelijk biologische, zelf geteelde groenten en fruit uit hun eigen moestuin. En de kinderen gaan er regelmatig op uit. Naar de zee, naar het bos, naar een mooi concert, zelfs naar het huisje in Zuid-Frankrijk in de zomervakantie! Verbondenheid met jezelf, de ander en het andere: het Dushihuis is het leven zelf.

Ellen Emonds is docente *Pedagogische Tact en Leraar van het Jaar PO* in 2012.
www.ellenemonds.nl

Dushihuis valt onder Stichting Kind aan Huis. Wil je Dushihuis steunen? Word dan Vriend aan Huis. Kijk voor meer informatie op de website.
www.dushihuis.nl
alex@dushihuis.nl